

Til Det Kongelige Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Dato. 21.12.2006

Høringsuttalelse fra Aglo videregående skole om "Forslag til endringer i friskoleloven" (Ref 200605083/CB)

Aglo videregående skole ligger på Skatval i Nord-Trøndelag. Skolen er eid av Rusfri, som er en paraplyorganisasjon for 30 ulike kristne organisasjoner. Skolen har 115 elevplasser godkjent etter friskolelovens § 3-3 og 45 elevplasser godkjent etter friskolelovens § 6-6.

Konklusjoner

Aglo vgs har gjennom denne høringsuttalelsen tatt for seg en del problemstillinger som vi håper departementet vil se nærmere på. For oss er følgende punkt særlig viktig.

- Skoler for funksjonshemmede må lovfestes og sikres mulighet til å videreutvikle seg i tråd med elevenes og samfunnets behov.
- Friskolene må kunne ta inn voksne elever uten rett. Departementet bør følge opp intensjonene om å se på rettighetsbegrepet.
- Friskolene må kunne variere elevtallet på de ulike utdanningsprogram og trinn innefor det godkjente elevtallet uten å måtte søke departementet om endringene.
- Tilskudd til husleie er viktig for at skolene skal ha mulighet til å videreutvikle seg.

Nedenfor vil vi gi noen kommentarer og innspill til lovforslaget og høringsnotatet. Vi forholder oss til lovforslagets §§.

Lovens navn

Vi merker oss at departementet foreslår å endre "Lov om frittstående skolar" (friskolelova) til "Lov om private skolar med rett til statstilskot" (privatskolelova)
Aglo videregående skole mener loven fortsatt bør hete "Lov om frittstående skolar" (Friskolelova), som i dag.

Departementets moment om at offentlige skoler skulle være "ufrie" har vi ikke forståelse for. Alle vet hva de offentlige skolene står for.

Aglo videregående skole
7510 Skatval

Telefon: 74 83 43 30
Telefax: 74 83 43 50
E-mail: aglo@aglo.no

Bankgiro: 3000.19.22412
Org.nr: 989 004 255

RUSfri
KRISTENFOLKETS EDREKAPSRÅD

Kapittel 2

§ 2-1 Godkjenning med rett til tilskudd

Vi merker oss at Friskoleloven ga en "rett til godkjenning" og at departementet i lovforslaget "kan etter søknad godkjenne..." skolen. Aglo mener det er urimelig at vertskommuner og fylker kan klage på departementets vedtak etter at de tidligere har fått uttale seg. I høringsnotatet går det også frem at departementet skal "kunne avslå en søknad selv om vertskommune/fylke ikke har vesentlige negative merknader. Slik lovformulering og fortolkning gir departementet grunnlag for å avslå enhver søknad om godkjenning. Behandlingen vil i stor grad bli preget av hvem som til enhver tid skiftende politiske regimer. Skolene trenger forutsigbarhet basert på langsiktige og klare kriterier for godkjenning.

Skoler for funksjonshemmede

Aglo videregående skole finner det bemerkelsesverdig og vil advare mot at "Departementet ikke kan godkjenne nye skoler etter bokstaven f) særskilt tilrettelagt opplæring for funksjonshemma.

I høringsnotatet går det frem at Departementet vi foreta en særskilt vurdering av disse skolen og legge frem en sak om disse skolene for Stortinget våren 2008. Aglo vgs beklager at departementet igjen skaper uro og usikkerhet om vår fremtid. Vi brukte mye energi på vårt arbeid med å få endret departementets forslag om å gjøre disse skolene om til ordinære videregående skoler i forbindelse med innføringen av friskoleloven. Prosessen var arbeidsom og krevende. Skole-slaget ble sikret gjennom friskolelovens § 6-6. Vi trodde nå at dette skoleslaget ville få ro.

Departementet viser til en rapport fra ECON og merknad fra Riksrevisjonen. Vi har lest rapporten fra ECON, og mener den gir et godt grunnlag for fortsatt drift. Det er også utarbeidet en rapport fra ECON på bakgrunn av dybdeintervju med tre av skolene. Denne rapporten har vi ikke fått tilgang til. Vi har heller ikke fått tilgang til riksrevisjonens merknader. Vi regner med å kunne sette oss inn i disse dokumentene før saken legges frem for Stortinget våren 2008. Vi håper at departementet i forbindelse med forberedelsen av saken til Stortinget blir oppdatert på hvordan den enkelte skole driver.

I forbindelse med denne høringen vil vi nevne at de 45 elevene som blir tatt inn på vår skole etter friskolelovens § 6-6 alle er vurdert individuelt. Alle har en dokumentert grunn for å få dette tilbudet. Inntaksreglement forutsetter en faglig vurdering for de elever som får tilbud om skoleplass i henhold til § 6-6.

Elevene ved Aglo vgs har en noe større aldersspredning enn den en finner i den offentlige skolen. Dette henger bl.a. sammen med at skolene for funksjonshemmede fanger opp og gir tilbud til elever som tidligere har gitt opp skolegangen. Alle har et dokumentert behov for spesielt tilrettelagt opplæring. Hva den enkeltes funksjonshemming er, kan variere, men noen fellestrekk ser vi. De fleste har av ulike årsaker kommet til kort eller hatt tapsopplevelser i forhold til tidligere skolegang, arbeid og/eller sitt private liv. De trenger et særskilt tilpasset opplegg med mye støtte og motivering for å ta det første skrittet for å endre på situasjonen. Elevene har som regel kontakt med hjelpeapparatet (For eksempel NAV (sosialkontor, a-etat, trygdekontor), PPT, KIF, spesialavdeling på sykehus, BUP, VORT, PUT, fagteam psykiatri,

Aglo videregående skole
7510 Skatval

Telefon: 74 83 43 30
Telefax: 74 83 43 50
E-mail: aglo@aglo.no

Bankgiro: 3000.19.22412
Org.nr: 989 004 255

RUSfri
KRISTENFOLKETS EDKAPSRÅD

utekontakten, barneverninstitusjoner, voksenopplæringsinstitusjoner og ulike andre skoleprosjekt) Årsakene til denne kontakten med hjelpeapparatet er forskjellig. Mange har dobbeltdiagnoser der psykiske problem er kombinert med rus, psykososiale problem, ADHD, Asbergers syndrom og/eller lese- skrive eller andre fag-vansker. Eleven kommer både fra nære og fjerne områder i forhold til skolens beliggenhet. (Hele landet er inntaksområde)

Aglo vgs har erfaring med og ønsker fortsatt å støtter elever med ekstra behov for tilrettelegging og oppfølging. Vi har over lang tid opparbeidet en verdifull kompetanse og et samarbeidsnettverk både i skole og hjelpeapparatet i privat og offentlig sektor. Dette særpreget lar seg ikke videreføre om tilskuddsordningen for skoleslaget forsvinner. Et godt tilbud til elever som fra før av ulike grunner har det vanskelig, blir borte. Vi mener at slik vi fremstår i dag, har vi et godt og samfunnsnyttig tilbud som hjelper mennesker med særskilte behov til nye muligheter og et bedre liv. Dersom den målgruppen som i dag er elever i henhold til friskolelovens § 6-6 skulle miste tilbudet, vil de bli overført til andre deler av hjelpeapparatet som sosialkontor, behandlingsinstitusjoner og/eller trygdesystemet. Skoletilbudet sparer samfunnet for store økonomiske utlegg/ressurser i mange år til behandling og livsopphold.

Aglo videregående skole har et nært samarbeid både med lensmannen på Stjørdal og Stjørdal kommune. Lensmannskontoret uttrykker stor respekt for arbeidet som Aglo vgs gjør. Lensmannskontoret har merket seg at personer som tidligere var uroelement i Stjørdal sentrum ble borte etter at de fikk plass på Aglo vgs.

I høringsnotatet punkt 8.2.10, "Særlig om de eksisterende frittstående skolene" går det frem at departementet foreslår at det lovfestes at alle skolene som var i drift etter friskoleloven som hovedregel får fortsette. Vi går ut fra at dette vil gjelde i forhold til skoler for funksjonshemmede og at de skolene som har en særskilt godkjenning gjennom forskrift til å ta inn voksne elever uten rett kan fortsette med det. Disse skolene må også få mulighet til å endre sine tilbud og utvikle seg i tråd med den enkelte elevs og samfunnets behov.

§ 2-2 Krav til verksemda til skolen

Aglo vgs merker seg at unntakene til § 1-4 i friskoleloven er fjernet i lovforslaget. Dette betyr en ytterligere tilstramming i forhold til den gamle privatskoleloven. Vi har forstått at grunnen til at § 1-4 kom inn i friskoleloven, var at friskoleloven gav en rett til godkjenning, og at det derfor var behov for slik presisering og avgrensing. Nå er denne retten borte, og behovet for § 2-2 første ledd burde ikke være så stort.

Aglo vgs er enig i og støtter prinsippet om at de bevilgede midlene skal komme elevene til gode. Dette kan sikres ved revisors gjennomgang av regnskapene. Departementet går ved denne endringen svært langt i å begrense friskolene i forhold til de offentlige når det gjelder å kunne tilby flere tjenester. Det er ikke uvanlig at offentlige videregående skoler har egne ressurscenter og kan tilby annen kursvirksomhet i tilknytning til skolen. Aglo vgs vil foreslå at friskoler som er ideelle non-profit foretak etter søknad kan få mulighet til å drive med annen virksomhet som ligger nært opp til skoledriften. Det er selvsagt en forutsetning at denne virksomheten fremgår av egne avdelingsregnskap, som kontrolleres av revisor, og at totalregnskapet med avdelingsregnskap sendes fylkesmannen.

Aglo videregående skole
7510 Skatval

Telefon: 74 83 43 30
Telefax: 74 83 43 50
E-mail: aglo@aglo.no

Bankgiro: 3000.19.22412
Org.nr: 989 004 255

RUS *frí*
KRISTENFOLKETS EDKUSKAPSRÅD

§ 2-3 Krav til innhold og vurdering i opplæringa

I lovforslaget står det: ”I samband med med godkjenninga fastset departementet kva for tilbod skolen kan gi og maksimalt elevtal på det einskilde tilbodet”.

Aglo vgs mener dette er en unødvendig og svært uheldig regulering og begrensning av skolens utviklingsmulighet. Vi mener at spesielt små skoler bør kunne tilrettelegge skoletilbudene i forhold til elevenes behov. Det er alt for rigid å fastsette maksimaltall på hvert tilbud, slik departementet foreslår. Det er en pedagogisk utvikling i Norge som går i retning av at elevene skal kunne ”bestille” undervisning. I Nord-Trøndelag ble bl.a. Leksvik videregående skole og Olav Duun videregående skole i Namsos demonstrasjonsskoler bl.a. pga. elevenes mulighet til å velge tilpassede tilbud og opplegg. Elevene ved disse skolene har gode muligheter til å få tilpasset tilbud og undervisning i forhold til sine interesser og ferdigheter. Dette er en interessant utvikling som også friskolene må få mulighet til å delta i. Med departementets forslag blir skolene formelt hindret i å videreutvikle seg på dette området. Selv om skolen har kompetanse, engasjement og forholdene ellers ligger til rette for det, kan en ikke tilby en elev med spesielle behov det kurset som vil kunne hjelpe vedkommende videre. Dersom skolene må gjennom en søknadsprosess på 1-2 år for å flytte noen elevplasser fra et trinn til et annet eller fra et studieprogram til et annet, slik enkelte skoler har erfart, reduseres muligheten for å gi elevene det best mulig tilrettelagte tilbud. Dette er å stoppe en utvikling som er ønsket i skoleverket for øvrig. Det er viktig å kunne endre skoletilbudene etter elevenes og samfunnets behov.

Argumentet for at friskolene på forhånd skal ha godkjent elevtall på trinn og utdanningsprogram er hensynet til dimensjoneringen i fylket. Umiddelbart virker dette logisk, men med en snever godkjenning med få tilbud til den enkelte skole gir dette flere elever på de enkelte kurs og lite valgmulighet for elevene. Store elevgrupper på få kurs er en større utfordring for dimensjoneringen i fylket.

Aglo vgs er kjent med at fylkeskommunene vurderer hvilke tilbud de kommer i gang med ut fra innsøkningen, dvs. etter første mars. Vi har en løpende dialog med fylkeskommunen om innsøkingen, og avklarer hvilke kurs vi kommer i gang med i god tid. Vi antar at dette er en ordning som praktiseres rundt om i fylkeskommunene. Det må også vektlegges at friskolene tar inn elever fra hele landet.

De friskolene som ønsker det bør ha mulighet til å kunne å skreddersy opplegg for den enkelte elevs behov. Noen friskoler, bl.a. skoler for funksjonshemmede er dyktige til dette i dag. Det er en naturlig følge av at skolene har undervist elever med spesielle behov i en årrekke. Slik lovforslaget er, vil slik tilpassing bli vanskelig. Skolene kan ikke flytte elevplasser mellom utdanningsprogrammene eller trinnene uten at dette er godkjent av departementet. Aglo vgs har for eksempel godkjent at elever får skifte studieretning tidlig i året, dersom det viser seg at eleven har valgt feil. Slik unngår vi at et helt skoleår blir bortkastet. Dette må vi kunne fortsette med. Tilrettelagte løp med flere valgmuligheter sikrer gjennomstrømmingen av elever bedre enn få valgmuligheter i større grupper.

§ 2-5 Forsøksverksemd

Aglo vgs merker seg den positive prinsipielle holdningen om at det ikke er grunn til å behandle offentlige og private skoleeiere forskjellig, og at departementet foreslår at forsøksbestemmelsen gjeninnføres. Dette er positivt. Denne holdningen kan en bruke positivt på flere områder i loven.

Kapittel 3. Elevane

§ 3-1 Inntak av elevar

I følge lovforslaget skal ungdom med rett til videregående opplæring prioriteres før voksne søkere med rett til videregående opplæring. Vi oppfatter det slik at voksne søkere uten rett ikke kan få plass i en privat skole.

Dette er et av de punktene Aglo vgs reagerer mest på i lovforslaget. Vi skjønner ikke hvorfor voksne uten rett skal utelukkes fra friskolene. Sommeren 2006 fikk noen friskoler forskriftshjemlet muligheten til å ta inn voksne elever uten rett.

Aglo vgs viser til lovforslagets § 3-1 første ledd, og merker seg spesielt at skolene skal stå åpne for alle som fyller vilkåret til inntak i offentlige skoler. Etter vår mening kommer lovforslagets § 3-1 andre ledd i konflikt med dette når en samtidig vil frata voksne uten rett denne muligheten. Forslaget innebærer en grov forskjellsbehandling av friskolene i forhold til de offentlige skolene. Det er ikke så mange voksne i de offentlige skolene, men de er ikke utelukket gjennom lovteksten. Rusfri mener at voksne skal kunne tas opp som elever og utløse statstilskudd på samme måte som under den gamle privatskoleloven. Vi forstår ikke argumentasjonen for å ikke åpne for inntak av voksne elever uten rett i friskolene.

Aglo vgs mener generelt at en bør se på kriteriene for opplæringsrettighetene for voksne. Ingen voksne begynner på skole dersom de ikke har behov for det for å komme seg i arbeid. "Skolereformen Reform 94 har økt de sosiale forskjellene i Norge. Flere har fullført videregående utdanning, og arbeidslivet stenges dermed for dem uten", sier forsker Ivar Lødemel ved Høyskolen i Oslo. Han har sett på noen bieffekter av reform 94. "I forhold til gruppen som dropper ut av skolen, har ikke reformen vært til hjelp i det hele tatt" sier han. Videre sier han at Reform 94 "alt i alt har vært vellykket, men at man nå trenger et fokus på de som ender utenfor. Det er vanskelig å tenke seg at de som ikke begynner på, eller som avbryter utdanningen, senere skal fullføre den", sier Lødemel.

Det er denne målgruppen mange av friskolene har. Vi kan dokumentere at vi ved vårt tilbud til voksne elever uten rett har hjulpet mennesker fra arbeidsledighet og sosialkontor over til fast arbeid. Det er derfor helt uforståelig at en vil ta denne muligheten fra en utsatt gruppe.

Dersom en, slik departementet foreslår i Stortingsmelding 30/2003-04, hadde utvidet rettighetsbegrepet, ville flere voksne fått mulighet til å være yrkesaktive lenger. Etter vårt skjønn utelukker dagens rettighetsbegrep mange voksne i å få mulighet til et yrkesaktivt liv. I NOU 16/2003, "I første rekke" sier utvalget bl.a. at "det er viktig – både av samfunnsmessige

grunner og av hensyn til individets muligheter – at voksne som reelt eller formelt mangler solid grunnopplæring, får tilpassede tilbud om dette (side 207)”

Hvorfor bør voksne få tilbud om å kunne gå på skole?

Vi vil se på dette spørsmålet ut fra tre synsvinkler:

- Den enkeltes behov

Mange av de elevene som i voksen alder ønsker å gå på skole har av ulike årsaker ikke maktet å få godt nok utbytte av skolegangen tidligere. De kan ha blitt utsatt for mobbing eller de kan ha spesifikke eller sammensatte lærevansker. Andre må av ulike årsaker slutte i det arbeidet de har, og må rekvalifisere seg til arbeidslivet. Dette gjelder uavhengig av om de tilfeldigvis har rett til utdanning. De fleste av de voksne elevene som i dag får et tilbud på Aglo videregående skole, ville ikke fått den nødvendige støtte og oppfølging gjennom de nettbaserte tilbudene for voksne.

Vår erfaring er at ingen voksne setter seg på skolebenken for moro skyld. De har et ønske om å komme seg ut i arbeid. For noen er skole det som skal til for at de skal få seg jobb.

- Samfunnets behov

Det er et klart politisk mål å heve den generelle pensjoneringsalder. Det er videre et mål at så mange som mulig skal være kvalifisert for et aktivt yrkesliv. Vi mener klart at det er et gode for samfunnet at voksne som ikke får seg arbeid får mulighet til å tilegne seg nødvendig kompetanse og forlenge sin yrkeskarriere

- Skolemiljøenes behov

Mange friskoler har lang og god tradisjon med å tilby utdanning for voksne. Skolenes erfaring med å ta inn voksne i ordinære skoletilbud er god. Det viser seg at miljøet styrkes både for de unge og de voksne. Unge elever gir uttrykk for at miljøet blir bedre når voksne er til stede. Mobbeproblematikken blir mindre. Voksne elever sier at de liker aldersblandinga, men ønsker helst at de ikke er alene som voksne, slik de ofte er på de offentlige skolene.

Flere friskoler er i dag godkjent for inntak av voksne elever uten rett. Med departementets forslag til regulering av voksnes adgang til å få tilbud i frittstående videregående skoler, vil en god del av dem som i dag benytter dette tilbudet måtte fortsette i arbeidsledighet.

Aglo vgs mener derfor:

- Voksne uten rett bør ha samme muligheter til å gå på friskole som elever med rett. De kan prioriteres etter elever med ungdomsrett og voksne med rett i forbindelse med inntak.
- Voksne uten rett må ha muligheter til å velge om de vil gå på en friskole eller en offentlig skole.
- For å kunne oppfylle friskolelovens § 3-1, må friskolene kunne ta inn voksne elever på samme måte som offentlige skoler.

Aglo videregående skole
7510 Skatval

Telefon: 74 83 43 30
Telefax: 74 83 43 50
E-mail: aglo@aglo.no

Bankgiro: 3000.19.22412
Org.nr: 989 004 255

RUS *frí*
KRISTENFOLKETS EDRLSKAPSRÅD

- Skoler som allerede har tilbud spesielt tilrettelagt for voksne og skoler som gjennom forskrift til friskoleloven har fått godkjent et konkret antall voksne elever uten rett må få fortsette med dette. Departementets forslag om å gi bare ett for å tilpasse seg dette er urimelig. Skolene bør i det minste kunne fortsette å ta inn voksne til rettighetsbegrepet er vurdert

Vårt forslag er at friskoleloven får en bestemmelse som gir voksne rett til et skoletilbud.

Kapittel 6.

§ 6-1 Offentlige tilskudd og skolepenger m.m.

Høringsnotatet tar opp spørsmålet om husleietilskuddet til skoler for funksjonshemmede. Aglo vgs mener at alle friskolene burde få husleietilskudd/kapitaltilskudd for å kunne sikre moderne og tjenlige undervisningslokaler. Skal friskolene få mulighet til å utvikle skolene i tråd med kravene samfunnet stiller både til skolebygg, pedagogisk tenking og arbeidsmiljø for ansatte og elever, må det innføres husleie eller kapitaltilskudd.

Skolene for funksjonshemmede har ikke lov til å ta skolepenger fra elevene, hvilket vi synes er riktig. De ordinære friskolene kan beregne noe husleie fra elevene. Vi mener at skoler for funksjonshemmede ikke bør ha denne muligheten. Det er en naturlig konsekvens av § 6-1 pkt 2. Husleietilskuddene til skoler for funksjonshemmede bør derfor videreføres.

§ 6-3 Krav til bruken av offentlige tilskot og skolepenger

Aglo vgs ønsker å legge opp sin drift etter lovens intensjon om at midlene skal komme elevene til gode. Friskolene ønsker å opptre slik at de offentlige myndighetene får tillit til det arbeidet vi gjør. Det er forbudt å ta ut midler fra skolene til eierne, og det forholder vi oss til. Men vi ønsker færre restriksjoner som bare vil påføre skolene ekstraavgifter for å etterleve. Disse midlene kommer ikke elevene til gode.

Ordlyden i § 6-3 b er noe uklar. Vi antar at det ikke er forbud mot å betale en rimelig husleie for de lokalene som skolen benytter, uavhengig av hvem skolen leier av. En riktig husleie kommer elevene til gode.

Ellers viser Aglo vgs til høringsuttalelsen fra KFF, Kristne Friskolers Forbund og Rusfri, Kristenfolkets Edruskapsråd.

Vennlig hilsen
Aglo videregående skole

Nils Arnt Lines
styreleder

Bjørn Hesselberg
rektor

Aglo videregående skole
7510 Skatval

Telefon: 74 83 43 30
Telefax: 74 83 43 50
E-mail: aglo@aglo.no

Bankgiro: 3000.19.22412
Org.nr: 989 004 255

RUSfri
KRISTENFOLKETS EDRUSKAPSRÅD